

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2024

for Vygruppen AS

*Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Vygruppen AS oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå **her**.*

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Vy er Nordens største landbaserte transportselskap med virksomhet innenfor tog, buss, gods og reiseliv i Norge og Sverige. Vy er et statlig heleid aksjeselskap der statens mål er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer og mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål for togkontraktene på Østlandet.

Vår strategi innebærer at vi skal arbeide for at dagens og fremtidens transportløsninger er mest mulig bærekraftige. Vy mener at miljøvennlige og kollektive transportløsninger er en forutsetning for fremtidens samfunn. Når vi reiser og transporterer bærekraftig får vi areal- og energieffektive løsninger, renere luft, færre ulykker på veiene og redusert tidstap som resultat av mindre kø.

Arbeidet med bærekraft er forankret i våre styringssystemer og en integrert del av alt vi gjør. Vår visjon er at Vy gjør det enkelt å velge miljøvennlig. Vårt hovedmål er vekst gjennom flere bærekraftige reiser og godstransport på bane, og høyest mulig lønnsomhet over tid. For å kunne levere på dette, prioriterer vi fire hovedområder:

1. Gi våre kunder gode kundeopplevelser hver dag
2. Være bransjeledende på innovasjon
3. Være effektive og pålitelige i alt vi gjør
4. Ha engasjerte og kundeorienterte medarbeidere

Gjennom gode kundeopplevelser hver dag, bransjeledende innovasjon og effektiv produksjon - skapt av engasjerte og kundeorienterte medarbeidere - øker vi antallet klimavennlige reiser og transporter. Når flere velger Vy, som leverer tjenester på en lønnsom måte, vil selskapet også kunne gi eier avkastning på investert kapital og samtidig bidra til et mer bærekraftig samfunn.

Ansvarlige innkjøp viktig i arbeidet med bærekraft. Vi skal være en pådriver for ivaretagelse av bærekraft i hele anskaffelsesprosessen; fra behovsanalyser til kontraktsoppfølging. I 2024 har vi fortsatt arbeidet med å systematisk kartlegge risiko i våre leverandørkjeder og vi har fulgt opp leverandører innen høyrisikokategorier. Vi har jobbet spesielt tett med leverandører av elektriske busser, hvor risikoen for negative konsekvenser ansees å være høy. Levering av uniformer, IT-tjenester/utstyr og renholdstjenester er andre avtaleområder med høy risiko som har vært prioritert for oppfølging. Vi har prioritert å være godt forberedt for nye rapporteringskrav fra EU, som vi vil være omfattet av fra 2025. Vi har også lagt vekt på å øke kompetansen internt om menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Etablert e-læringskurs vil rulles ut i virksomheten i 2025.

Vi ønsker å bidra til positiv utvikling i vår leverandørkjede og vi tilstreber leverandørforhold hvor det vises vilje og evne til å jobbe med forbedringer. I 2025 vil vi fortsette å arbeide systematisk for ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i våre leverandørkjeder, og etablere mer innsikt i risikoen i disse. Vi vil iverksette risikoreduserende tiltak der vi ser at dette er nødvendig og følge opp eventuelle avvik. Samtidig erkjenner vi at vi ikke har oversikt over alle tenkelige negative konsekvenser i vår leverandørkjede, og vi prioriterer å kontinuerlig forbedre oss i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

" Vi skal være en ansvarlig virksomhet som bidrar til positiv utvikling i vår leverandørkjede. "

Gro Bakstad
Konsernsjef

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Vygruppen AS

Adresse hovedkontor

Schweigaards gate 23, 0191 Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Vy har virksomhet innenfor tog, buss, gods og reiseliv i Norge og Sverige.

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Vygruppen er Nordens største landbaserte transportselskap med virksomhet innenfor tog, buss, gods og reiseliv i Norge og Sverige. Morselskapet Vygruppen AS er eid av den norske stat ved Samferdselsdepartementet. Vygruppen driver persontogtrafikk i Norge i egen regi og gjennom datterselskapene Vy Gjøvikbanen AS (opphørte som selskap 15.12.2024, og virksomheten inngår nå i Vygruppen AS) og Vy Tog AS, samt persontogtrafikk i Sverige gjennom Vy Tåg AB. Persontrafikk med buss i Norge og i Sverige drives av datterselskapene Vy Buss AS og Vy Buss AB. Godstrafikk med tog drives av datterselskapet CargoNet AS. Vygruppen driver videre virksomhet innenfor reiseliv. Agilia leverer renholdstjenester for persontogtrafikk og er et heleid datterselskap av Vygruppen AS.

I 2024 besto konsernledelsen av konsernsjef og følgende konserndirektører:

- Tog
- Buss
- CargoNet
- Forretningsutvikling og teknologi
- Organisasjon og HR
- Økonomi og finans
- Marked og kommunikasjon

Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse Vygruppens policy for ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter i sin forretning og underliggende virksomheter.

Konserninnkjøp er organisert i konsernsenteret, har spisskompetanse på innkjøp og etisk handel, og fungerer som innkjøpsavdeling for konsernet. Ansvaret for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger og tiltak knyttet til etisk handel er lagt til Vygruppens innkjøpsdirektør.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

19 400 000 000

Antall ansatte

12 035

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

Den delen av togvirksomheten som tidligere lå under Vy Gjøvikbanen AS ligger fra 15.12.2024 som en del av togvirksomheten i Vygruppen AS.

Kundeopplevelse og innovasjon som tidligere forretningsområde er opphørt som eget forretningsområde, og områdene som tidligere lå inn under dette forretningsområdet inngår nå i konsernstabene forretningsutvikling og teknologi, og marked og kommunikasjon. Dette innebærer at konsernstaben forretningsutvikling og teknologi inkluderer områdene IT, strategi, forbedringsstøtte, bærekraft, mobilitet og forretningsutvikling og digitale kundetjenester.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Maren Grevstad Pettersen, Innkjøpsrådgiver bærekraft

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

maren.grevstad.pettersen@vy.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Konserninnkjøp er organisert i konsernsenteret og har både en styrende og utøvende rolle. I styringsfunksjonen legges det premisser og retningslinjer for all innkjøpsaktivitet i konsernet. I utøvende rolle er konserninnkjøp innkjøpsavdeling for forretningsområdene tog, buss, forretningsutvikling og teknologi, og gods. I dette ligger et ansvar for å gjennomføre anskaffelser, kontraktsoppfølging og andre innkjøpsaktiviteter i henhold til årlige tjenesteavtaler med forretningen.

Anskaffelsesprosessen i Vy er definert gjennom styrende dokumenter med faser og hvor ansvaret for planlegging, inngåelse og oppfølging av kontrakter er fordelt på ulike roller. Det gis en årlig fullmakt fra konsernledelsen knyttet til inngåelse av og oppfølging av kontrakter som dekker flere av forretningsområdene.

I tjenesteavtalen med forretningsområdene er etisk handel spesifisert og konserninnkjøp har gjennom denne et ansvar for å gjennomføre arbeidet med å sikre bærekraft i leverandørkjeden, inklusive å utføre risikoanalyser, gjennomføre tiltak og rapportere på disse. Arbeidet gjennomføres ved hjelp av en dedikert ressurs, innkjøpsrådgiver bærekraft, som gjennomfører arbeidet med aktsomhetsvurderingene knyttet til leverandørkjeden. Innkjøpsrådgiver bærekraft samarbeider tett med de øvrige innkjøpsrådgivere om både anskaffelser og kontraktsoppfølging der hvor det er identifisert en risiko for negative konsekvenser knyttet til bærekraft. Innkjøpsrådgiver bærekraft har også et spesifikt ansvar for å ivareta og innarbeide bærekraft i systemer, rutiner og prosesser i innkjøpsavdelingen.

I henhold til styrende dokumenter er det rollen som kontraktsforvalter som har det overordnede ansvaret for å implementere nye kontrakter i linjen, inklusive å følge opp brukere, leverandør og andre interessenter i kontraktsperioden. Hver kontrakt i Vy har en utnevnt kontraktsforvalter, som oftest fra linjen.

Kontraktsoppfølgingen foregår i et tverrfaglig samarbeid mellom kontraktsforvalter, innkjøpskoordinator, fagansvarlig og andre for å følge opp kontraktens vilkår. I de tilfeller hvor kontrakten er merket med høy risiko knyttet til bærekraft, vil også innkjøpsrådgiver bærekraft delta i det tverrfaglige teamet.

Vygruppen konsernet kjøper varer og tjenester innenfor disse hovedområdene:

- Kjøp og leie/leasing av kjøretøy (buss, tog og bil)
- Vedlikehold av kjøretøy, inkludert renhold, tømning og fylling
- Tjenester om bord, inkludert catering, Wifi og underholdning
- Drivstoff og energi
- Tekstil, inkludert uniform, arbeidstøy og sengetøy
- IT-tjenester og utstyr
- Rådgivning, konsulent og bemanning

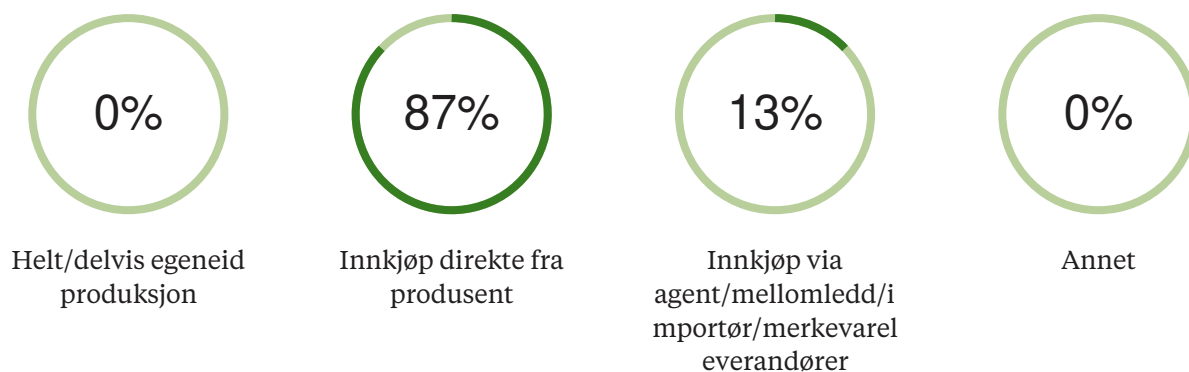
Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

376

Kommentar til antall leverandører

For i år har vi valgt å rapportere antallet leverandører vi har avtalefestede kontrakter med og som ligger i vårt innkjøpssystem. Noen leverandører har vi flere kontrakter med for ulike leveranseforhold, for eksempel BaneNor på husleieområdet.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Tallene gir et anslag av hvordan fordelingen er mellom kjøp direkte fra produsent og via agent. Tallene tar utgangspunkt i innkjøpsverdi.

For de fleste av våre avtaler der det gjøres kjøp av varer, eller tjenester som inkluderer varekjøp, benytter våre leverandører underleverandører som ferdigstiller disse produktene. Innkjøpene skjer dermed via et mellomledd/agent. For tjenesteavtaler gjøres kjøp av tjenesten i de fleste tilfeller direkte fra vår avtalepart, og disse er i dette kakediagrammet kategorisert under «innkjøp direkte fra produsent». Ettersom Vygruppen har flest avtaler med tjenesteleverandører begrunner det hvorfor dette tallet er relativt høyt. For vareinnkjøp gjør vi i liten grad kjøp direkte fra produsent.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Belgia :	2
Bulgaria :	1
Danmark :	2
Estland :	1
Finland :	3
Frankrike :	3
India :	3
Irland :	2
Italia :	3
Israel :	1
Kina :	9
Laos :	1
Latvia :	1
Litauen :	2
Nederland :	3
Norge :	260
Polen :	4
Pakistan :	2
Portugal :	2
Romania :	1
Storbritannia :	5
Sveits :	1
Sverige :	17
Slovakia :	1
Taiwan :	3
Tsjekkia :	1
Tyrkia :	3
Tyskland :	9
USA :	3

Listen inneholder informasjon om førsteleddsprodusenter for produkter som kjøpes av de leverandørene der det foreligger en kontrakt (kjøp utenom avtale er ikke inkludert), og der vi har kjennskap til hvor produksjonen skjer. Vi har ikke fullstendig oversikt over alle våre førsteleddsprodusenter for alle produkter vi har som en del av vår avtaleportefølje, og i hovedsak har vi denne oversikten for de av våre avtaler der det er gjort nærmere oppfølging, spesielt når det gjelder avtaler som inkluderer varekjøp. Vy har en stor andel avtaler med tjenesteleverandører. Disse leverandører utfører i all hovedsak tjenesten fra Norge, Sverige og andre EU-land. Disse er også inkludert i listen over.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter

Antall arbeidere

Kommentar til antall arbeidere

Vi har ikke informasjon om antall arbeidere.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Drivstoff /råolje	Norge Sverige
Energi	Norge
Stål/jern	Kina Sverige
Aluminium/bauksitt	Kina Polen Sverige
Naturgummi	Malaysia Thailand
Kobber	Kina Polen Sverige
Glass/silisium	Frankrike Polen Sverige

Det vil kunne være stor variasjon i land som de ulike innsatsfaktorene/råvarene kommer fra, og dette vil være avhengig av for eksempel type buss (gjelder for informasjonen over om stål/jern, aluminium/bauksitt, kobber, glass/silisium) som kjøpes.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Ja

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål : Ferdigstille e-læring om aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter.

Status : E-læringen er ferdigstilt.

2

Mål : Minimum 50 % av målgruppen skal ha gjennomført e-læring.

Status : På grunn av overgang til ny opplæringsplattform i virksomheten ble e-læringen ikke publisert før i slutten av november. Vi har derfor ikke fått rullet e-læringen ut i virksomheten, og markedsført den. Dette målet overføres til 2025.

3

Mål : Revidere og oppdatere eksisterende policyer og etiske krav til leverandører.

Status : Prosess er igangsatt, og vil ferdigstilles i 2025.

4

Mål : Gjennomføre kontraktsoppfølging for minimum 10 høyrisikoavtaler.

Status : Det er gjennomført kontraktsoppfølging av minimum 10 høyrisikoavtaler.

5

Mål : Gjennomføre aktsomhetsvurderinger for reservedeler til togmateriell, med fokus på utvalgte reservedeler. Som en del av dette vil vi gjennom oppfølging og dialog med våre vedlikeholdsleverandører i første omgang kartlegge og få informasjon om hvordan leverandørkjeden for utvalgte reservedeler ser ut, og om og hvilken risiko for brudd som finnes i disse leverandørkjedene.

Status : Vi har gjennomført flere møter med hver av de ulike vedlikeholdsleverandørene, og fått noe mer innsikt i leverandørkjeden og risikobildet.

6

Mål : Gjennomføre minimum 5 stikkprøvekontroller av lønns og arbeidsvilkår innen renhold og på buss for tog-avtaler.

Status : Det er gjennomført stikkprøvekontroll på 5 ulike lokasjoner for renhold. Det er innhentet tredjepartserklæringer på gjennomførte stikkprøvekontroller for buss-for-tog leverandørene, men vi har ikke selv gjennomført stikkprøvekontroller for dette området.

7

Mål : Forbedre intern innsamling av data om aktsomhetsvurderinger til ekstern rapportering.

Status : Vi har fått bedre rapporteringsfunksjonaliteter i vårt innkjøpssystem, og vi har systematisert dataen i større grad internt.

8

Mål : Kartlegge hvem i virksomheten som har behov for opplæring knyttet til aktsomhetsvurderinger, og type opplæring

Status : Det er kartlagt hvem vi anser som målgruppe for opplæring, hovedsakelig for e-læringskurset.

9

Mål : Utarbeide dokument med minimumskriterier for leverandører knyttet til aktsomhetsvurderinger.

Status : Prosess for dette er igangsatt.

10

Mål : Ta i bruk funksjonalitet i nytt innkjøpssystem i arbeidet med aktsomhetsvurderinger og bærekraft, og oppfølging av leverandører på disse områdene.

Status : Vi har tatt i bruk noe funksjonalitet i innkjøpssystemet.

Prosessmål for kommende år

1

Minimum 50 % av målgruppen skal ha gjennomført e-læring om ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden.

2

Ferdigstille revisjon og oppdatering av eksisterende policy(er) og etiske krav til leverandører.

3

Gjennomføre kontraktsoppfølging for minimum 12 høyrisikoavtaler/leverandører.

4

Gjennomføre minimum 6 stikkprøvekontroller av lønns og arbeidsvilkår innen relevante tjenesteavtaler/områder.

5

Gjennomføre evaluering av arbeidet med aktsomhetsvurderinger i Vy.

6

Revidere og etablere rutiner innen aktsomhetsvurderingsområdet der vi ser at det er behov.

7

Fortsette arbeidet med å innhente informasjon om leverandørkjeden til reservedeler for tog for å få ytterligere innsikt i hvilken risiko som er knyttet til disse.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.vy.no/globalassets/vy.no/filer-no/barekraft-og-samfunnsansvar/>

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø?

Vi skal drive vår forretningspraksis på en ansvarlig måte og gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Som del av aktsomhetsvurderingene skal vi kartlegge faktiske og potensielle risikoer for negativ påvirkning på menneskerettighetene som vi har forårsaket, bidratt til eller er direkte knyttet til gjennom vår aktivitet, både i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Vi skal stanse, forebygge og/eller redusere slik påvirkning. Effekten av tiltakene skal overvåkes og vurderes, og kommuniseres til de berørte. Disse prinsippene er nedfelt i vår policy for ansvarlig forretningspraksis som omfatter alle konsernet og heleide datterselskaper, og er gjeldende for ansatte, vikarer og konsulenter som representerer disse.

I policyen fremgår det at vi skal respektere internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, som følger av blant annet Verdenserklæringen om menneskerettigheter, FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon, Menneskerettighetserklæringen, ILOs erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet, og aktuelle standarder innen internasjonal humanitærrett. Etterlevelse av disse rettighetene gjelder både ovenfor våre egne ansatte og hos alle våre leverandører. Videre skal vi overholde god forretningsetikk, ryddighet og etterrettelighet. Dyrevelferd skal respekteres, vi skal unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott, og vi skal arbeide aktivt for å redusere negativ miljøpåvirkning i egen virksomhet og i vår leverandørkjede.

Av våre nettsider, under "Føringer for arbeidet med bærekraft i Vy" fremgår det at vi:

- For å sikre at vi har ivarettatt omgivelsenes og egne vurderinger knyttet til konsernets utøvelse av bærekraft og samfunnsansvar, gjennomfører vi interessent- og vesentlighetsanalyser for å få frem og prioritere de områdene vi skal arbeide med.
- Hver virksomhetsleder har ansvar for å sørge for at enheten ivarettar bærekraft og samfunnsansvar som et ledd i utøvelse av sin virksomhet.
- Bærekraft og samfunnsansvar er innarbeidet i vårt strategiske grunnlag og våre verdier.
- Vi arbeider aktivt mot alle former for korrupsjon.
- Vi skal aktivt bidra til at transportsektorens miljøbelastning blir mindre.

Innholdet i policy om ansvarlig forretningspraksis videreføres til leverandører og underleverandører gjennom «Etske krav til leverandører» (Code of Conduct for suppliers), og som inngår i alle kontrakter med leverandører som inngås av Vygruppen og heleide datterselskaper.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Vygruppens policy for ansvarlig forretningspraksis omfatter alle konsernets forretningsområder og selskaper, og er gjeldende for ansatte, vikarer og konsulenter som representerer disse. Innholdet i denne policyen videreføres til Vygruppens leverandører gjennom «Etske krav til leverandører» (Code of Conduct for suppliers). Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse av denne policyen i sin forretning og underliggende virksomheter.

Vygruppens policy for ansvarlig forretningspraksis og etiske krav ble revidert våren 2025 og både policy og etiske krav til leverandører er vedtatt av Vygruppens konsernledelse.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner?

Leder av det enkelte forretningsområdet/ selskapet i Vygruppen er ansvarlig for etterlevelse av policy for ansvarlig forretningspraksis, herunder aktsomhetsvurderinger, i sin forretning og underliggende virksomheter, og i leverandørkjeden.

Arbeidet med anstendige arbeidsforhold og ivaretagelse av arbeidstakerrettigheter for egne ansatte reguleres gjennom lov (Arbeidsmiljøloven) og forskrift, samt gjennom nasjonale overenskomster mellom arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden. I den daglige oppfølgingen er dette organisert gjennom ulike funksjoner i hvert forretningsområde og selskap, slik som HR-ressurser, HMS-ansvarlige, verneombud, med flere.

Konserninnkjøp gjennomfører arbeidet med å sørge for anstendige arbeidsforhold og ivaretagelse av menneskerettigheter i leverandørkjeden. Konserninnkjøp er organisert i konsernsenteret og fungerer som innkjøpsavdeling for konsernet. Avdelingen har spisskompetanse innen anskaffelser og aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter i leverandørkjeden. Ansvar for planlegging, inngåelse og oppfølging av kontrakter er fordelt gjennom styrende dokumenter «Roller og ansvar i anskaffelsesprosessen» og gjennom tjenesteavtaler med selskapene. Det gis en årlig fullmakt fra konsernledelsen til inngåelse av og oppfølging av kontrakter som dekker flere av forretningsområdene.

I tjenesteavtalen med forretningsområdene og Agilia er det spesifisert hvilket arbeid konserninnkjøp har ansvar for å gjennomføre; blant annet å utføre risikoanalyser, gjennomføre tiltak i leverandørkjeden og rapportere på disse. Arbeidet gjennomføres ved hjelp av en dedikert ressurs, innkjøpsrådgiver bærekraft, som samarbeider tett med de øvrige innkjøpsmedarbeiderne om både anskaffelser og kontraktsoppfølging der hvor det er identifisert en risiko for negative konsekvenser. Innkjøpsrådgiver bærekraft har også et spesifikt ansvar for å ivareta og innarbeide bærekraft i systemer, rutiner og prosesser i innkjøpsavdelingen.

Kontraktsoppfølging av avtalene foregår i et tverrfaglig samarbeid mellom kontraktsforvalter, innkjøpskoordinator, fagansvarlig og andre for å følge opp kontraktens vilkår. I de tilfeller hvor kontrakten er merket med høy risiko knyttet til bærekraft, vil også innkjøpsrådgiver bærekraft delta i det tverrfaglige teamet. Innkjøpsrådgiver bærekraft utfører oppfølgingen av leverandører på aktsomhetsvurderinger for de ulike forretningsområdene.

Vygruppen har en intern varslingsrutine og varslingskanal som er gjort kjent gjennom en forenklet varslingsplakat og er i henhold til kravene i arbeidsmiljøloven. I tillegg er det opprettet en ekstern varslingskanal. Juridisk avdeling har ansvar for varslings tjenesten, mens kommunikasjonsavdelingen er kontaktpunkt for henvendelser om åpenhetsloven fra allmenheten.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og insentivordninger?

Vygruppens policy for ansvarlig forretningspraksis og etiske krav ble revidert i 2025 og både policy og etiske krav til leverandører og endringer er informert om til og vedtatt av Vygruppens konsernledelse.

Det er utarbeidet digital ledertrening hvor ledere får økt innsikt i rammer for ledelse i Vy. Temaene inkluderer bærekraft og mangfold, anskaffelser, etiske retningslinjer, informasjonssikkerhet, kollektiv arbeidsrett, personvern og GDPR, prosesser, kvalitet og sertifisering, styringsmodell og fullmaktsmatrise, og varsling. I 2025 vil flere av lederne i virksomheten måtte gjennomføre e-læringskurs som spesifikt omhandler arbeid med å ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden.

Konserninnkjøp har et ansvar for å synliggjøre hvilke anskaffelser som har risiko for bærekraftselementer og setter på riktig kompetanse. I anskaffelsesprosesser der menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er identifisert som en risiko i potensielle leverandørkjeder er dette temaer på møter i det tverrfaglige anskaffelsesteamet (TAT). Gjennom disse møtene gjøres kontraktsforvalter og fagansvarlig for kommende avtale kjent med aktsomhetsvurderinger og risikoer for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter, samt konsekvensene av det for eget arbeid, og for den konkrete anskaffelse/avtale.

Ansvar om aktsomhetsvurderinger er inntatt i relevant stillingsbeskrivelse.

Nøkkelpersoner i alle virksomheter har fått opplæring for å forebygge korrupsjon. Vygruppen har en intern varslingsrutine og varslingskanal som er gjort kjent gjennom en forenklet varslingsplakat og er i henhold til kravene i arbeidsmiljøloven. I tillegg har vi opprettet en ekstern varslingskanal. Denne administreres av et advokatfirma, og mer informasjon og kontaktinformasjon til den finnes på Vys intranett.

Etiske retningslinjer er en del av arbeidsavtalen ved nyansettelser og tilgjengelig for alle ansatte på intranett.

I godsvirksomheten har vi introdusert e-opplæring om de etiske retningslinjene våre. I bussvirksomheten er etiske retningslinjer tilgjengelig i Lederhåndbok på intranett, personalhåndbok og i sjåførhåndbøkene som er bussjåførenes arbeidsreglement. Det er utviklet et eget e-læringsprogram for etiske retningslinjer og dilemmaer knyttet til dette.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Innkjøpsrådgiver bærekraft og bærekraftssjef har tidligere deltatt på kurs i ansvarlig næringsliv og aktsomhetsvurderinger i regi av OECD Kontaktpunkt.

Ved nyansettelser i Konserninnkjøp gis det informasjon om Åpenhetsloven og hvordan vi jobber med dette i Vy. Åpenhetsloven har vært tema flere ganger på interne økonomifaglige forumer i Vy. Forumet samler ansatte med økonomi- og rapporteringsansvar på tvers av konsernet.

I 2024 har vi utarbeidet et internt e-læringskurs med introduksjon til arbeid med å sikre menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden i Vy. E-læringsprogrammet vil rulles ut i virksomheten i 2025.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i strategier og handlingsplaner?

Vy sitt samfunnsoppdrag er å tilby attraktive kollektive transportløsninger. Dette skal vi gjøre på en bærekraftig måte. Bærekraft er en integrert del av vår strategi og styringssystem, dette reflekteres i vår visjon "Vy gjør det enkelt å velge miljøvennlig." Vårt hovedmål er vekst gjennom flere bærekraftige reiser og godstransport på bane, og høyest mulig lønnsomhet over tid.

Visjon og hovedmål skal vi oppnå gjennom å:

1. Gi våre kunder gode kundeopplevelser hver dag
2. Være bransjeledende på innovasjon
3. Være effektive og pålitelige i alt vi gjør
4. Ha engasjerte og kundeorienterte medarbeidere

Når vi leverer på de fire områdene, vil flere velge å reise og frakte gods med oss, flere oppdragsgivere vil velge oss og Vy vil være en attraktiv arbeidsgiver med gode interne ambassadører. Vys verdier er kundeglede, ansvarlighet og samspill. Verdiene er grunnlaget for Vys virksomhet, og ligger til grunn for alt vi gjør.

Hvert av de fire delmålene er koblet mot relevante av FNs bærekraftsmål. For ivaretagelse av klima- og miljøhensyn og grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter i våre leverandørkjeder er særlig delmål om «bransjeledende innovasjon» og «effektiv og pålitelig i alt vi gjør» sentrale. I delmål om «være bransjeledende på innovasjon» ligger blant annet at vi skal jobbe med å redusere våre egne direkte klimagassutslipp og utslipp fra våre leverandører. Forbruk av fossilt drivstoff i buss- og godsvirksomheten er vår største kilde til klimautslipp. Vi arbeider derfor for å gå over til nullutslippsløsninger og å kjøre mer energieffektivt. Ansvarlige innkjøp er en viktig del av å være «effektiv og pålitelig i alt vi gjør» for å sikre en bærekraftig verdikjede, og det er utarbeidet en egen handlingsplan for arbeid med aktsomhetsvurderinger. Vygruppen har også en innkjøpstrategi med fastsatt mål og spesifikke tiltak for bærekraftige innkjøp. Innkjøpsstrategien vil revideres i 2025.

For mer informasjon om vårt arbeid med ivaretagelse av bærekraftsaspekter i vår virksomhet og verdikjede, se vår års- og bærekraftsrapport på våre nettsider: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar>

1.C.2 Hvordan følges strategier og planer for bærekraftig forretningspraksis opp av ledelse og styre?

Arbeidet med etisk handel rapporteres i Vygruppens års- og bærekraftsrapport. Denne behandles av Vygruppens styre for godkjenning før publisering. Det rapporteres også om status for bærekraftsarbeidet en gang i året i en egen sak til Vys eier, Samferdselsdepartementet.

1.D Partnerskap og samarbeid med leverandører og forretningsforbindelser

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av bærekraftig forretningspraksis i møte med leverandører og forretningsforbindelser?

Vygruppens etiske krav til leverandøren ligger som kontraktsvilkår i alle våre avtaler. Disse ligger også som en del av konkurransegrunnlaget i forbindelse med alle anskaffelser, og potensielle leverandører får dermed informasjon allerede ved anskaffelse om hvilke etiske krav de forplikter seg til dersom de skal inngå avtale med oss. De etiske kravene ligger videre offentlig tilgjengelig på Vys nettside, både under fanen «Bærekraft og samfunnsansvar» og fanen «For leverandører».

Markedsdialog med leverandører benyttes når vi har kommende anskaffelser der det er relevant å ivareta ulike bærekraftsaspekter, enten om det er høy risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter forbundet med produktkategorien, eller det er en høy klima- og miljøbelastning knyttet til det som skal anskaffes. Markedsdialogen er nyttig for å finne ut hvordan leverandørene jobber med å ivareta menneskerettigheter i sine leverandørkjeder, og hvor modne de er på dette, og for å få innsikt i hvordan de jobber med klima- og miljø, hvilke løsninger som er mulig å etterspørre, med mer.

I anskaffelser av produkter innen kategorier med høy risiko for brudd, benytter vi i tillegg kvalifikasjonskrav om arbeid med menneskerettigheter. Det vil si at leverandørene som ønsker å inngi tilbud må vise at de gjennomfører aktsomhetsvurderinger for arbeidstaker- og menneskerettigheter i sine leverandørkjeder. Dersom de ikke kan dokumentere dette på en tilfredsstillende måte vil de bli avvist fra å delta i konkurransen.

Avtaleområder som er vurdert til middels eller høy risiko følges alltid opp med minimum egenrapporteringsskjema og/eller tema på oppfølgingsmøter. I 2024 har det vært flere møter med leverandører der Åpenhetsloven og deres arbeid med dette har vært tema. Slike oppfølgingsmøter bidrar til opplæring av våre leverandører.

Lenke til offentlig tilgjengelige krav til leverandører: <https://www.vy.no/globalassets/vy.no/filer-no/barekraft-og-samfunnsansvar/vygruppens-etiske-krav-til-leverandorer-2022.pdf>

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

I 2022 etablerte vi et rammeverk for aktsomhetsvurderinger som var i tråd med den nye Åpenhetsloven. I 2023 og 2024 har vi hatt fullt fokus på å gjennomføre aktsomhetsvurderinger av våre leverandørkjeder. Dette har inkludert tett oppfølging av leverandører innen høyrisikoområder, innhenting av dokumentasjon, risikovurderinger av mottatt dokumentasjon og annen tilgjengelig informasjon, med mer. Vi opplever at aktsomhetsvurderinger og arbeid med ivaretagelse av menneskerettigheter er mer kjent for leverandørene nå enn tidligere, selv om enkelte fortsatt er umodne. Her ser vi også en betydelig forskjell mellom de av våre leverandører som er omfattet av den norske Åpenhetsloven, og de som tilhører store internasjonale selskaper. De selskapene, som lener seg i stor grad på det internasjonale morselskapets arbeid, og der morselskapet ikke er omfattet av Åpenhetsloven, ser vi flere tilfeller av at har kommet kortere i dette arbeidet. Enkelte av disse har blant annet i liten grad kartlagt bakover i sin leverandørkjede, og gjennomført risikovurderinger lenger ned i kjeden.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp prioritert risiko for potensiell og/ eller faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Unngå utnyttelse av arbeidere, spesielt minoritetsgruppen uighurer, i leverandørkjeden til busser.	Tvangsarbeid Diskriminering Brutal behandling	Kina
Unngå brudd på lønns- og arbeidsvilkår for tjenestekontrakter i Norge.	Lønn Arbeidstid	Norge
Identifisere og unngå brudd på HMS-bestemmelser ved verkstedvirksomhet.	Helse, miljø og sikkerhet	Norge
Redusert overtidsbruk ved produksjon av uniformsplagg.	Lønn Arbeidstid	Kina
Fagorganisering og rett til kollektive forhandlinger ved utførelse av IT-driftstjenester.	Fagorganisering og kollektive forhandlinger	India
Fortsette kartlegging av leverandørkjeden og risiko for reservedeler til tog- og godsmateriell.	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid	Globalt

For rapporteringsåret 2023 og for 2024 var det oppført en risiko om "Unngå negativ påvirkning på arbeidere i våre leverandørkjeder / manglende etterlevelse av våre etiske krav". Det er for rapportering for 2024/2025 inntatt risikoer som knytter seg til utvalgte områder/kategorier, istedenfor denne overordnede risikoen. Det vises derfor til nærmere beskrivelser av mål med mer, under hver enkelt av disse.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den risikoen ble identifisert og prioritert b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i kartleggingen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert d) om det er identifisert områder hvor det er manglende informasjon for å vurdere risiko og hvordan dere vil gå frem for å få mer informasjon om dette.

a) Vy gjennomfører årlige overordnede risikoanalyser for brudd på lønns- og arbeidsvilkår, brudd på menneskerettigheter og miljø i våre innkjøpsplaner og avtaleporteføljer. Risikoen er definert som høy for avtaler innenfor flere områder, som kjøretøy, tekstiler, IT-utstyr, renhold, og dekk, for å nevne noen. På bakgrunn av den overordnede risikokartlegging prioriteres utvalgte avtaleområder for videre oppfølging. Prioriteringen gjøres blant annet med bakgrunn i alvorlighetsgraden av kjent risiko, kjennskap til produksjonsland og der dette er et land med høy risiko for menneskerettighetsbrudd, og størrelse på kontrakten/innkjøpsvolum. I den videre oppfølgingen gjennomføres det møter med leverandører, og det innhentes dokumentasjon for å få innsikt i hvilke systemer og rutiner vår avtalepart har for arbeid med aktsomhetsvurderinger, og hvilken risiko de identifiserer i sine leverandørkjeder. Gjennom denne oppfølgingen får vi mer informasjon om hva den konkrete risikoen i vår leverandørkjede knytter seg til, f.eks. om det er arbeidstid, HMS, tvangsarbeid eller andre risikoer. Der det finnes aktuelle rapporter om leverandørkjede-informasjon som er direkte relevant for oss, leser vi oss også opp på innholdet i disse.

b) Den overordnede risikoanalysen som gjennomføres dekker alle avtaleområder der det eksisterer en kontrakt, og disse er registrert i vårt innkjøpssystem. Vi har også tidligere gjort en analyse med basis i leverandørreskontrollen for de leverandører med kjøp over 1 million NOK for å fange opp aktuelle forhold der det ikke er etablerte formelle innkjøpskontrakter.

c) Det benyttes ulike kilder for å vurdere risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter. Disse inkluderer blant annet:

- «Høyrisikoliste» utgitt av Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring (DFØ)
- «Upphandlingsmyndighetens Riskanalystjeneste»
- «MVOs CSR Risk Check tool»
- «The US Department of labours list of goods produced by child labor or forced labor»
- «Responsible sourcing tool»
- «US State Departments landrapporter»
- og «ITUC» sin oversikt over arbeidstakerrettigheter i ulike land.

Vurdering av risiko for brudd på lønns- og arbeidsvilkår knytter seg i all hovedsak til tjenestekontrakter i Norge. Dersom avtaleområdet omfattes av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og allmenngjøringsforskrifter vil det i hovedsak ansees å være en kategori med potensiell høy risiko.

For de avtaleområdene som prioriteres for videre oppfølging er dialog med leverandørene en viktig kilde til informasjon. Vi leser oss også opp på relevante rapporter fra forskningsmiljøer eller andre, for kategorier der dette er relevant. Eksempelvis har dette vært særlig aktuelt for elektriske busser. Innen denne kategorien har vi fått bistand fra en tredjepart til å utføre IDD-analyser av aktuelle buss- og batteriprodusenter. IDD-analysen gjør blant annet søk om selskapene i en rekke offentlig tilgjengelige kilder.

d) Ja, vi opplever blant annet at det er vanskelig å få informasjon om leverandørkjeden utover sammenstillingsleddet for reservedeler til tog. Dette gjør det vanskelig å gjøre gode risikovurderinger. Vi fortsetter derfor å etterspørre denne informasjonen i møte med våre vedlikeholdsleverandører, og tydeliggjør ovenfor de hvorfor det er viktig at vi får denne informasjonen. Vi får opplyst at de er i prosess, men at det tar tid.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert men ikke prioritert, og hvordan disse er håndtert

Vy har gjennomført en dobbelt vesentlighetsanalyse med utgangspunkt i kravene fra EUs bærekraftsdirektiv, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), og i tråd med kravene i GRI, for å identifisere viktige bærekraftstema. Analysen kartla forretningsmodell, verdikjede, interessenter, bransje og marked. I analysen har vi vurdert påvirkning, risikoer og muligheter som er relevante for Vy på kort (0-1 år), mellomlang (1-5 år) og lang sikt (5-10 år), og konkludert med at klimaforandringer, forurensning, egen arbeidsstyrke, arbeidere i verdikjeden, sluttbrukere og forretningsetikk er vesentlige tema for oss. Vi har brukt informasjon fra Vys risikostyringsprosesser og inkludert flere temaer for å dekke CSRD-kravene. Av temaene som havnet under terskelverdien for vesentlig tema er vann og marine ressurser, biomangfold og økosystemer, ressursbruk og sirkularitet, samt berørte lokalsamfunn.

Selv om disse temaene ikke er identifisert som vesentlige gjennomfører vi fortsatt ulike relevante tiltak knyttet til disse områdene, og fokus på bærekraft i alle prosesser er forankret i rutiner og retningslinjer. For eksempel er det i anskaffelsesprosesser viktig å ivareta ulike temaer innen bærekraft, også innen temaer som ikke er definert som vesentlige for Vy, dersom dette er aktuelt for den enkelte anskaffelse. Spesielt ressursbruk og sirkularitet er viktig i innkjøpsprosesser. Her kan uniformer nevnes som et eksempel hvor det har vært viktig å sikre lang levetid på produktene. I løpet av 2025 vil vi også gå fra engangstepper til flerbrukstepper som samles inn og vaskes for så å benyttes på nytt, på nattogene på Bergensbanen. Begge disse eksemplene er resultater av innkjøpsprosesser hvor levetid og sirkularitet har vært i fokus. Vi har videre utarbeidet en egen avfallspolicy.

Vi gjennomfører også tiltak innen tema biomangfold og økosystemer. Vy kjører gjennom en rekke naturreservater der viltpåkjørsler, lyd-, vibrasjon- og lysforurensing har negativ påvirkning på biomangfold. Tiltak for dette krever tett samordning med underleverandører i sektoren som eksempelvis Bane NOR. Vy og Bane NOR samarbeider blant annet om et pilotprosjekt med mål om å redusere antall dyrepåkjørsler. Spesielt når det er mye snø blir dyrene fristet til å gå i jernbanesporene. I dette prosjektet er det satt ut foringsstasjoner for å lede elg og rådyr vekk fra jernbanesporene. Dette er gjort i samråd med Viltnemda og Mattilsynet. Det er også satt opp en rekke viltkameraer for å forstå mer om hvor dyrene ferdes.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Beskriv mål og status for de tiltakene virksomheten har iverksatt for å redusere prioritert risiko

	Unngå utnyttelse av arbeidere, spesielt minoritetsgruppen uighurer, i leverandørkjeden til busser.
Overordnet mål :	Unngå utnyttelse av arbeidere, spesielt minoritetsgruppen uighurer, i leverandørkjeden til elektriske busser
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Få ytterlige informasjon og dokumentasjon om forholdene i vår leverandørkjede, blant annet fra rapport(er) fra revisjon på fabrikk(er) som benyttes i sammenstillingen av våre elektriske busser, og gjennom dialog/dokumentasjon fra vår kontraktspart.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Det er i forbindelse med anskaffelser og kontraktsoppfølgingsmøter med Vy buss sine kontraktspartnere (forhandler-leddet) av kinesiske el-busser lagt stor vekt på deres arbeid opp mot Åpenhetsloven. Det gjennomføres årlig flere møter med de nordiske forhandlerne, noe det er gjort også i 2024. Vy buss har sett en betydelig modning hos flere av leverandørene i de årene vi har fulgt de opp på deres arbeid med å ivareta menneskerettigheter i leverandørkjeden.

Leverandørens framdriftsplan/handlingsplan er blant temaene i møtene som gjennomføres, i tillegg til at identifiserte risikoer og avvik løftes. Nærmere undersøkelser eller retting kreves der det viser seg å være aktuelt. Tredjepartsrevisjon fra sammenstillingsleddet til en av leverandørene har avdekt noen mindre avvik på arbeidstid. Revisjon gjennomført hos batteriprodusent har avdekt store avvik/brudd på arbeidstidsbestemmelser. Det er blant svært høy grad av overtid, og flere tilfeller av at det ikke er gitt minimum en dag fri i uken. Disse avvikene/bruddene har vi adressert i møter med vår leverandør, og der tema er hvilke tiltak vår leverandør gjennomfører for å redusere den høye overtidsbruken. Avvikene er ikke dokumentert rettet, men det vises til at det er dialog mellom vår kontraktspart og deres leverandør. Vi fortsetter å følge dette opp i 2025.

En av våre leverandører har gjennomført nærmere undersøkelser hos underleverandører til bussen, det vil si leverandører av komponenter. Disse har avdekket noen mindre avvik på systemnivå og for arbeidstid.

I oppfølgingen av leverandør er et viktig fokusområde eventuelle koblinger som buss- eller batteriprodusent, eller deres underleverandører, har til Xinjiang og mulig tvangsarbeid av uigurer. De undersøkelsene vi har gjort så langt, og den informasjonen vi har fått, har ikke avdekket koblinger til Xinjiang-provinsen, men vi vil fortsette arbeidet med å kartlegge risiko.

For kinesiske leverandører av elektriske busser er det utarbeidet detaljerte risikoanalyser, som samler all informasjon vi har om risiko med hensyn til menneske- og arbeidstakerrettigheter for den enkelte leverandør. Disse risikoanalysene oppdateres ved ny informasjon, og utgjør vurderingsgrunnlag i forkant av nye kjøp fra disse leverandørene, enten det er i forbindelse med anbudsprosesser eller kjøp til kommersiell bruk. Før det besluttet kjøp fra kinesiske elbussleverandører skal risikoer tas opp i styringsgruppemøter.

I 2025 vil vi fortsette med jevnlige statusmøter med våre leverandører av elektriske busser. Vi vil fortsette å prioritere innhenting av informasjon og dokumentasjon av risiko for de områdene som trekkes fram i publiserte rapporter, slik som tvangsarbeid av uigurer, lønninger, overtid og helse og sikkerhet. Vi vil videre prioritere å fremskaffe mer informasjon om risikoen lenger ned i leverandørkjeden, spesielt for råmaterialer, både til batteri og andre deler av bussen.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Ytterligere innsikt i eventuelle koblinger til til Xinjiang, og om det finnes spesifikke avvik/brudd. Videre forventer vi å få mer innsikt i om det er iverksatt tiltak om å redusere avvik for overtid hos batteriprodusent, gjennom nye revisjoner som planlegges gjennomført på bestilling fra vår kontraktspart.

	Unngå brudd på lønns- og arbeidsvilkår for tjenestekontrakter i Norge.
Overordnet mål :	Unngå brudd på lønns- og arbeidsvilkår for relevante tjenestekontrakter som utføres på vegne av Vygruppen i Norge (renhold, avvikstransport, m.m.).
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Gjennomføre minimum 5 stikkprøvekontroller for å avdekke eventuelle brudd på lønns- og arbeidsvilkår.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Stikkprøvekontroller av renholderes lønns slipper, timelister, arbeidsavtaler og HMS-kort er gjennomført på én utvalgt lokasjon for togrenhold, to lokasjoner på konsernavtale om bygningsrenhold og to lokasjoner for avtaler til buss. Følgende avvik/negative konsekvenser er avdekket gjennom disse kontrollene:

- Brudd på arbeidstidsbestemmelser (hviletid ikke overholdt, arbeidet for mange timer eller for mange helgedager på rad)
- manglende innhold i arbeidsavtaler
- Utgåtte HMS-kort
- manglende utbetaling av helligdagstillegg (avdekt av tredjepart på vegne av en av våre oppdragsgivere som gjennomførte kontroll på vår lokasjon).

Avvikene ble adressert til leverandørene, og i oppfølgingsmøter er det dokumentert at avvikene har blitt rettet, eller at det er iverksatt rutiner for å unngå framtidige brudd. F.eks. ble det rettet opp i mangler i arbeidsavtaler og nye, oppdaterte arbeidsavtaler er dokumentert. Vi har også sett bekreftelse på at nye HMS-kort er bestilt. Dokumentasjon på at manglende helligdagstillegg er etterbetalt er oversendt.

Vy stiller krav til lønns- og arbeidsvilkår i alle våre avtaler om avvikstransport (buss for tog, og taxitjenester). Som en del av oppfølgingen innhentes erklæring fra uavhengig tredjepart for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår for alle leverandører til buss-for-tog. Avdekte avvik fra disse er følgende:

- Brudd på arbeidstidsbestemmelser
- Mangler i arbeidsavtaler

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi vil fortsette med stikkprøvekontroll(er) også i 2025, og av andre lokasjoner enn det som er gjennomført i 2024. Vi vil minimum gjennomføre seks slike stikkprøvekontroller innen relevante områder.

Vi vil innhente tredjepartserklæringer også i 2025 for buss for tog, samt følge opp noen av leverandørene nærmere, med bakgrunn i funn fra tredjepartserklæringene. Vi vil gjøre tilsvarende for avtaler om hotelltjenester.

	Identifisere og unngå brudd på HMS-bestemmelser ved verkstedvirksomhet.
Overordnet mål :	Identifisere risiko og unngå brudd på HMS-bestemmelser for arbeidstakere som utfører vedlikeholds-/verkstedtjenester.
Status :	Skal starte opp
Mål i rapporteringsåret :	Ingen mål satt for 2024, da dette er identifisert som en ny prioritert risiko fra og med 2025.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Vy har behov for vedlikeholdstjenester for både tog, buss og lokmotiver. Det er behov for å få en bedre innsikt i hvilken risiko som faktisk finnes for brudd på HMS-bestemmelser ved utførelsen av disse vedlikeholdstjenester. Vi vil derfor i første omgang sende ut en egenrapportering til aktuelle leverandører der de svarer på spørsmål om hvordan lønns- og arbeidsvilkår, og spesielt HMS-bestemmelser ivaretas for de ansatte på verkstedene. Det kan også være aktuelt at de sender inn sine rutiner for ivaretagelse av HMS. Ved behov vil vi følge opp leverandørene ytterligere gjennom dialog.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Bedre innsikt i om og eventuell hvilken risiko det foreligger en høy risiko for brudd på HMS-bestemmelser ved utførelsen av vedlikeholdstjenester for Vy.

	Redusert overtidbruk ved produksjon av uniformsplagg.
Overordnet mål :	Redusert overtidbruk ved produksjon av uniformsplagg
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Dialog med leverandør for å få innsikt i hva som er aktuelle tiltak for å redusere overtiden.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Vi gjennomfører jevnlig møter med vår leverandør av uniformer om hvordan menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter sikres i produksjon av Vys uniformer. Avvik på arbeidstidsbestemmelser ble avdekket gjennom revisjonsrapporter som er mottatt i 2023, og i 2024 har hva som gjøres ved de ulike fabrikkene for å redusere overtidbruken vært tema på hvert møte. Leverandør kan vise til at de har kontinuerlig dialog med sine leverandører for å få ned overtidbruken, og noen steder er det iverksatt konkrete tiltak, for eksempel ansatt flere folk. Vi vurderer at vår leverandør av uniformer har gode systemer og rutiner for arbeidet med aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter. På grunn av den høye risikoen i denne kategorien vil vi likevel fortsette med å gjennomføre møter jevnlig hvor særlig arbeidstidsbestemmelser, anstendig lønn, fagorganisering, helse og sikkerhet vil adresseres.

Vy unngår krav om korte ledetider, da vi er klar over at dette kan medføre høy arbeidsbelastning og høy grad av overtid for de som produserer uniformene. Vi har gode bestillingsrutiner, der det settes en hovedbestilling av uniform i året.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Gjennomføre faste oppfølgingsmøter med vår uniformsleverandør, med et fortsatt fokus på viktigheten av at overtiden reduseres. Få eventuelle gjennomførte tiltak dokumentert.

	Fagorganisering og rett til kollektive forhandlinger ved utførelse av IT-driftstjenester.
Overordnet mål :	Fokus på arbeidstakernes rett til fagorganisering og kollektive forhandlinger ved utførelse av IT-driftstjenester i India.
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Undersøke hvilke muligheter de ansatte har for fagorganisering og kollektive forhandlinger.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

I 2024 har vi fokusert på å gjøre nærmere undersøkelser mot vår leverandør om hvordan de ansattes rettigheter til fagorganisering og kollektive forhandlinger ivaretas av leverandør i India. Representanter fra Vygruppen har ved besøk hos leverandør ved deres lokaler i India adressert tematikken i fysiske møter med representanter fra leverandør. Leverandør opplyser at de ansattes rettigheter, og herunder blant annet dialog med arbeidstakere, lønnsforhandlinger, m.m. ivaretas. Et spørreskjema om dette ble også besvart. På bakgrunn av innhentet dokumentasjon og gjennomførte møter vurderer vi at leverandøren har retningslinjer og rutiner for å sikre ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter for sine ansatte. Den samlede risikoen for leveranse av IT-tjenester fra India vurderes derfor som noe lavere enn opprinnelig antatt. Vi vil imidlertid fortsette å adressere menneskerettigheter ovenfor leverandøren, og særlig ved de årlige besøkene som gjennomføres i India.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi vil fortsette å adressere menneskerettigheter ovenfor leverandøren, og etterspørre ny status hva gjelder de ansattes rett til fagorganisering og kollektive forhandlinger, særlig ved de årlige besøkene som gjennomføres i India.

	Fortsette kartlegging av leverandørkjeden og risiko for reservedeler til tog- og godsmateriell.
Overordnet mål :	Fortsette kartlegging av leverandørkjeden og risiko for reservedeler til tog- og godsmateriell.
Status :	Pågående
Mål i rapporteringsåret :	Få informasjon om leverandørkjeden til utvalgte reservedeler til tog, og risikoen for disse.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

I 2024 gjennomførte vi møter med samtlige av våre leverandører innen vedlikehold, både for tog og gods. Vi har etterspurt informasjon om risiko, hvordan leverandørkjeden ser ut, og hvordan de jobber med disse temaene hos seg. Kartlegging utført av våre leverandører viser at delene som kjøpes inn i all hovedsak sammenstilles i Europa, og risikoen for brudd på menneskerettigheter vurderes som lav for dette leddet. Leverandørene har i mindre grad kartlagt bakover i leverandørkjeden, og vi vet derfor lite om produksjonsland og risiko lenger ned i kjeden. Ifølge våre leverandører har imidlertid flere deler til togmateriell en europeisk leverandørkjede. Unntaket er noen type produktkategorier, slik som batteri, elektronikk og tekstil. Noen leverandører oppgir blant annet at battericeller kommer fra Kina og vi antar at en del råmaterialer til disse cellene også kommer herfra. Ved produksjon i Kina er det høy risiko for brudd på flere arbeidstakerrettigheter, blant annet knyttet til arbeidstidsbestemmelser, lave lønninger, og manglende rett til fagorganisering. Rapporter om batteriproduksjon til andre bransjer (elektriske busser) peker også på en høy risiko for tvangsarbeid.

Da våre leverandører i mindre grad har kartlagt leverandørkjeden utover første ledd, hvor risikoen er identifisert som lav, er det iverksatt få risikoreduserende tiltak.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

I 2025 vil vi fortsette å følge opp og legge press på leverandørene for å få mer innsikt i produksjonsland og hvilken risiko som er størst for utvalgte deler, og iverksette tiltak deretter. Der det allerede er identifisert en høy risiko, slik som for batteri, vil vi etterspørre informasjon om hvilke konkrete tiltak som er iverksatt for å redusere risikoen.

3.B Andre tiltak for å håndtere risiko for negativ påvirkning/skade

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Vy jobber på flere områder for å redusere natur - og miljøpåvirkning. Vi løfter her fram eksempler som er kommet gjennom vår dobbelt vesentlighetsanalyse. Vy bidrar til luftforurensning gjennom forbrenning av fossilt drivstoff og utslipp av mikroplast fra kjøretøyenes dekk. Luftforurensning kan blant annet føre til helseproblemer for mennesker og bidra til sur nedbør som skader naturen. Forurensning av mikroplast kan skade dyrelivet og det marine livet, i tillegg til å spre miljøgifter. Disse utslippene stammer hovedsakelig fra bussdriften, som forurensar luften med nitrogenoksid (NOx), svoveloksid (SOx), svevestøv og mikroplast fra dekk- og veislitasje.

Av aktuelle tiltak i Vy for å håndtere reduksjon av luftforurensning kan noen eksempler nevnes:

- Ved å omstille til elbusser reduseres luftforurensning.
- Anbud som går på diesel, samt egne anbud for buss for tog stiller vi krav til benyttelse av nyeste Euroklasse-teknologi og systematisk opplæring av sjåfører i klima- og miljøeffektiv kjøring. Nyeste Euroklasse bidrar til å redusere forurensning til luft gjennom renseteknologi i bussene.
- Bruk av høykvalitetsdekk, regelmessig service og vedlikehold, opplæring i kjørestil sjåfører og piggfrie vinterdekk for å redusere mikroplast fra dekkslitasje.

Mer informasjon om tiltak og vårt arbeid for år redusere luftforurensning kan leses i Vygruppens års- og bærekraftsrapport, <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar> , under del E2 - Forurensning, i rapporten fra 2024.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Omtrent en tredjedel av Norges klimagassutslipp kommer fra transport, og Vy er dermed en del av en bransje som spiller en viktig rolle i det norske klimapuslespillet. Å adressere klimaforandringer gjennom å få flere til å reise kollektivt og frakte mer gods på skinner er kjernen av vår forretningsmodell og strategi, med en visjon om å tilby bærekraftig transport. Parisavtalen skal være forankret i alt vi gjør.

Av aktuelle tiltak i Vy for å håndtere reduksjon av klimagassutslipp kan noen eksempler nevnes:

- Energieffektiv togframføring
- Justert temperatur på togene
- justert temperatur ved parkering av togene
- strøm med opprinnelsesgaranti
- nullutslipps løfteutstyr på CargoNets terminaler
- elektrifisering av våre busser
- installasjon av solcelleanlegg på et av våre kontoret
- krav i anskaffelsesprosesser

Mer informasjon om tiltak og vårt arbeid for år redusere klimagassutslipp kan leses i Vygruppens års- og bærekraftsrapport, <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar> , under del E1 Klimaendringer, i rapporten fra 2024.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis

Vi har et bevisst forhold til at vår innkjøpspraksis kan påvirke forhold for arbeiderne i leverandørkjeden. Som eksempel har vi for vår uniformsavtale en hovedbestilling i løpet av året, der alle ansatte som trenger må bestille uniformsplagg innen en gitt tid. Bestillingen gjøres på våren, med levering i november. Denne hovedbestillingen er utgangspunkt for produksjonen som settes av uniformer, og inkluderer også et anslag av hvor mange plagg som er nødvendige til suppleringsbestillinger i løpet av året. På denne måten unngår vi korte ledetider.

I anskaffelser av produkter innen kategorier med høy risiko for brudd, benytter vi ofte kvalifikasjonskrav om arbeid med menneskerettigheter. Det vil si at leverandørene som ønsker å inngi tilbud må vise at de gjennomfører aktsomhetsvurderinger for arbeidstaker- og menneskerettigheter i sine leverandørkjeder. Dersom de ikke kan dokumentere dette på en tilfredsstillende måte vil de bli avvist fra å delta i konkurransen.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Ved nye anskaffelser av produkter der det finnes sertifiserte produkter, skal det gjøres en vurdering av hvorvidt dette skal etterspørres i konkurransen.

Vi har i 2024 inngått avtaler som gir oss Svanemerkede tjenester for vaskeritjenester (av tepper) og renholdstjenester. I denne anskaffelsen var også levetid og sirkularitet viktig.

Andre spesifikke eksempler er:

- I anskaffelse av nye kontorstoler til Vys hovedkontor ble lang levetid og god kvalitet for produktene vektlagt.
- Høy kvalitet på uniformsplagg for å sikre lang levetid.
- Svanemerkede vaskeritjenester for sengetøy og svanemerkede håndklær på Bergensbaner.
- Ved kjøp av blomster tilbys det gjennom vår avtale kjøp av Fairtrade-sertifiserte blomster.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Rett til fagorganisering og kollektive forhandlinger er et eget punkt i vårt dokument "Ethiske krav til leverandører". Dette dokumentet legges ved alle avtaler, og inngår som en del av kontrakten.

IT-driftstjenestene utføres i hovedsak fra India. India er et land der arbeidstakerrettigheter i liten grad respekteres, og landet har score 5 (der 1 er lavest risiko og 5+ er høyest), som indikerer at rettigheter ikke kan garanteres, ifølge ITUCs Global Rights Index. ILO-konvensjonene om rett til organisering og kollektive forhandlinger er ikke ratifisert av India, og det er også innført lover som begrenser fagforeningsaktiviteter. Begrensinger på aktivitet knyttet til fagorganisering anser vi derfor som mulig til stede innen IT-bransjen i India. I 2024 har vi fokusert på å gjøre nærmere undersøkelser mot vår leverandør om hvordan de ansattes rettigheter til fagorganisering og kollektive forhandlinger ivaretas av leverandør i India. Representanter fra Vygruppen har ved besøk hos leverandør ved deres lokaler i India adressert tematikken i fysiske møter med representanter fra leverandør. Leverandør opplyser at de ansattes rettigheter, og herunder blant annet dialog med arbeidstakere, lønnsforhandlinger, m.m. ivaretas. Et spørreskjema om dette ble også besvart. På bakgrunn av innhentet dokumentasjon og gjennomførte møter vurderer vi at leverandøren har retningslinjer og rutiner for å sikre ivaretagelse av arbeidstaker- og menneskerettigheter for sine ansatte.

Vi har flere produkter som produserer i Kina. Muligheten for fagorganiseringer og kollektive forhandlinger, gitt begrensningene i det kinesiske lovverket, er noe vi adresserer i møter med våre leverandører og etterspør hvordan de jobber med dette mot sine produsenter.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Vi gjennomfører flere oppfølgingsmøter med våre leverandører, og der tema er Åpenhetsloven og våre forventninger til arbeid med ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi opplever fortsatt ulikt modenhetsnivå hos leverandørene. Gjennom møter og påfølgende dialog bidrar vi til opplæring og bevisstgjøring av våre leverandører. Flere av de temaene som adresseres i dialogen med våre leverandører forutsetter at det tas videre i leverandørkjeden, og underleverandører får dermed også en økt bevissthet om disse temaene.

Vi har i 2024 utarbeidet et intern te-læringskurs med introduksjon til arbeid med ivaretagelse av grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter i Vy. Dette vil rulles ut i virksomheten i 2025.

Andre relevante arenaer hvor vi har bidratt med kompetanseheving eksternt inkluderer:

- Deltaker i DFØs benchmarkprosjekt med 9 andre statlige oppdragsgivere. Bærekraft en av dimensjonene der man sammenlignes opp mot de andre, og Vy er blant de beste i denne dimensjonen.
- Vi har delt erfaringer om vårt arbeid med miljøkrav i anskaffelser og Åpenhetsloven på Avinors innkjøpsdag
- Vi er deltaker i samarbeidsforum for bærekraft i anskaffelser - møte avholdt hos Vy i slutten av 2024 der vi delte erfaringer fra vårt arbeid med bærekraft i anskaffelser og klimaregnskap.
- Deltar i Skift-nettverk for både bærekraftsledere og innkjøpsledere.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Vy vurderer jevnlig risiko for korrupsjon og misligheter. I ledelsesdokumentet Bærekraft og Samfunnsansvar i Vy samt i våre etiske retningslinjer stadfestes det at Vy skal arbeid aktivt mot alle former av korrupsjon. Dette gjør vi gjennom informasjon til ledere og ansatte om våre retningslinjer og løpende internkontrollaktiviteter for å redusere risiko for korrupsjon og misligheter. I tillegg brukes varslingsinstituttet for å avdekke mulige avvik. Ved potensielle avvik behandles dette av fagpersoner i juridisk avdeling, HR og økonomi for å avdekke evt. handlinger i brudd med våre retningslinjer, beslutte og gjennomføre tiltak for å avbøte negative effekter, og vurdere og gjennomføre tiltak overfor intern og eksterne impliserte. Eksempelvis vil dette kunne medføre tap av leverandørkontrakt og avslutning av arbeidsforhold.

Vy gjennomfører dataanalyser med data fra interne systemer og tilgjengelig offisielle registre for å avdekke mulige avvik. Disse blir løpende fulgt opp. Det er ikke registrert korrupsjonssaker og tilhørende rettstvister i Vy i 2024.

Det er ingen domfellelser eller bøter vedrørende korrupsjon og bestikkelser i 2024

Status for antikorrupsjonsarbeidet inklusive hendelser og internkontroll status blir årlig gjennomgått i revisjonsutvalg og styre.

Som en del av internkontrollprosessene i Vy gjennomføres det risikoanalyser og gjennomgang av kontroller for misligheter og korrupsjon for alle forretningsområder. Basert på overordnede risikoanalyser over bransje og opprinnelsesland blir også enkelte leverandører risikovurdert for korrupsjon.

Toppledere må jevnlig kvittere ut at etiske retningslinjer er gjennomgått og implementert i sin virksomhet. Status på internkontrollarbeidet med misligheter og korrupsjon blir årlig utarbeidet, kommunisert og behandlet i virksomhetsledelsene, konsernledelse og styre. I ledertreningen er det en egen sekvens om etiske retningslinjer og arbeidet mot korrupsjon. Det er i 2024 signert egenmelding når det gjelder etiske retningslinjer og retningslinjer for utøvelse av bærekraft, og evt. interessekonflikter av Konsernledelse og ledelse i forretningsområder samt stab/støtte.

Der er satt krav til leverandører når det gjelder forretningsetikk gjennom «Etske krav til leverandører» (Code of Conduct). Disse gjelder for samtlige leverandører til Vygruppen og deres underleverandører.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ påvirkning

Mer informasjon om hvordan vi arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ påvirkning kan leses om i vår års- og bærekraftsrapport: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar>

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt og hvordan dette gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og hvordan dette gjennomføres i praksis

a) Leder av det enkelte forretningsområdet er ansvarlig for etterlevelse av policy for ansvarlig forretningspraksis i Vygruppen, herunder aktsomhetsvurderinger, i sin forretning og underliggende virksomheter.

Når vi avdekker avvik på våre etiske krav registreres dette i tilknytning til den aktuelle kontrakten. Det registreres type avvik, og følges opp om det rettes eller ikke. Vi etterspør dokumentasjon på at avvik er rettet og/eller tiltak iverksatt. På sikt vil vi se på muligheten for å registrere slike avvik i vårt innkjøpssystem.

b) konsernøkonomi har ansvaret med å evaluere arbeidet med aktsomhetsvurderinger. Det skal gjøres en ekstern evaluering av arbeidet i løpet av 2025.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør og/ eller måler effekten av tiltak for å redusere risiko

Vi er tydelig i møte med våre leverandører om våre krav og forventinger, og legger stor vekt på å ha kontinuerlig dialog innen høyrisikoområder. Vi opplever en modning hos flere av leverandørene, og at flere har satt i gang kartlegging på bakgrunn av initiativ fra oss.

I dialog med våre leverandører har vi fokus på at de skal få på plass rutiner og policyer for aktsomhetsvurderinger. Vi gjennomfører i tillegg kontrolltiltak, og følger opp avvik dersom dette avdekkes.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Dialog direkte med de berørte arbeidstakerne, særlig i de globale leverandørkjedene, gjøres via våre kontraktspartnere. Møter med våre kontraktspartnere, eller markedsdialog med leverandører, er derfor vår hovedkilde til synpunkter og erfaringer direkte fra arbeiderne. I noen tilfeller gjennomfører vår kontraktspart revisjoner på fabrikkene som sammenstiller produktene. I disse revisjonene gjennomføres det samtaler med de ansatte «on-site», og gjennom revisjonsrapportene får vi tilgang til informasjon fra arbeiderne.

I de tilfellene der vi er tettere på arbeiderne, slik som enkelte tjenestekontrakter, har vi dialog direkte med de berørte arbeiderne. Vi reiser for eksempel årlig til India, der vi besøker vår leverandør for leveranse av IT-driftstjenester. En viktig del av disse besøkene er å ha dialog direkte med de arbeiderne som utfører arbeid for oss, blant annet for å høre om deres arbeidsvilkår. Vi har også adressert spørsmål om ansattes rettigheter, for eksempel knyttet til fagorganisering, med ledelsen på lokasjon i India. Renholdstjenester og kantinetjenester er andre aktuelle områder der vi har direkte kontakt med arbeiderne.

Som en del av arbeidet med utarbeidelsen av dobbelt vesentlighetsanalyse, ble det gjennomført intervju med Amnesty. Amnesty representerer både arbeidstakere, og lokalsamfunn som blir berørt av virksomheters operasjoner. For oss var dette en viktig dialog da de har innsikt i hvordan arbeidere og lokalsamfunn berøres av utvinning av råmaterialer som inngår i batteriproduksjon.

Innsikt vi får fra arbeiderne i verdikjeden, enten direkte eller indirekte, spesielt om potensielle negative konsekvenser, adresserer vi i møter med våre kontraktspartnere.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

På vår nettside legges det ut relevant informasjon. For 2024 inneholder vår års- og bærekraftsrapport også vår redegjørelse etter Åpenhetsloven for arbeidet med aktsomhetsvurderinger av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og våre leverandørkjeder. På våre nettsider legger vi også ut vår etisk handel rapport. Se våre nettsider: <https://www.vy.no/vygruppen/baerekraft-og-samfunnsansvar>

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Kommunikasjonsavdelingen er kontaktpunkt for henvendelser om Åpenhetsloven fra allmenheten. Vygruppen mottok i 2024 to henvendelser relatert til informasjonskravet under Åpenhetsloven. Disse gjaldt våre aktsomhetsvurderinger for elektriske busser. Ved disse henvendelsene gikk kommunikasjonsavdelingen, konserninnekjøp, juridisk og representanter fra Vy buss sammen for å svare ut informasjonskravene. Kontaktpunkt for slike henvendelser er presse@vy.no

A woman with dark hair, wearing a bright yellow hard hat and a light blue V-neck t-shirt, stands in a construction or demolition site. She is smiling slightly at the camera. In the background, there is a large, rusted metal structure, possibly part of a crane or heavy machinery, and some greenery is visible in the distance. The lighting is bright, suggesting it's daytime.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser

Av vår policy for ansvarlig forretningspraksis framgår det at der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning skal vi stanse denne aktiviteten og søke å gjenopprette skaden. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren ansvarlig for gjenoppretting. Vi ber om dokumentasjon fra leverandørene på at retting/ iverksettelse av tiltak med mål om gjenoppretting er gjennomført.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Som beskrevet nærmere beskrevet tidligere i rapporten, under del 3, er det i forbindelse med stikkprøvekontroller på renholdsavtaler avdekket tilfelle av manglende utbetaling av helligdagstillegg. Dette ble krevd rettet, og er dokumentert at er etterbetalt til de aktuelle arbeidstakerne.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer

Forhold knyttet til egne (Vygruppens) arbeidstakers rettigheter og øvrige arbeidsforhold er regelmessig gjenstand for drøftelser med arbeidstakersiden gjennom partsamarbeidet.

Vygruppen har en intern varslingsrutine og varslingskanal som er gjort kjent gjennom en forenklet varslingsplakat og er i henhold til kravene i arbeidsmiljøloven. I tillegg har vi etablert en ekstern varslingskanal, men denne gjelder varsling av kritikkverdige forhold internt i Vygruppen, og gjelder for alle heleide datterselskaper. Vi vil vurdere om denne kan tilgjengeliggjøres via våre leverandører for varsling knyttet til kritikkverdige forhold i leverandørkjeden.

Kontaktinformasjon:

Vygruppen AS

Maren Grevstad Pettersen, Innkjøpsrådgiver bærekraft
maren.grevstad.pettersen@vy.no